



Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Literatura Española Medieval	Código	613G01022	
Titulación	Grao en Español: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuadrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Filoloxía Española e Latina			
Coordinación	Tato Garcia, Cleofe	Correo electrónico	cleofe.tato@udc.es	
Profesorado	Martínez García, Paula Tato Garcia, Cleofe	Correo electrónico	paula.mgarcia@udc.es cleofe.tato@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Estudo da literatura medieval española nos seus principais autores e obras.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A3	Coñecer as correntes teóricas da lingüística e da ciencia literaria.
A5	Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua española.
A9	Elaborar textos orais e escritos de diferente tipo en lingua galega, española e inglesa.
A10	Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A14	Ser capaz para identificar problemas e temas de investigación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios e interrelacionar os distintos aspectos destes estudos.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
A16	Coñecer a crítica textual e a edición de textos.
A17	Ter un coñecemento avanzado das literaturas en lingua española.
A18	Coñecer a historia e a cultura das comunidades hispanofalantes.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B2	Manexar ferramentas, programas e aplicacións informáticas específicas.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B4	Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.
B9	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.



## Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer os principais autores e obras da literatura medieval española, percibindo as súas características e os elementos que permiten integralos nun mesmo período.	A1 A2 A3 A5 A10 A11 A15 A16 A17 A18	B1 B2 B4 B5 B6 B7 B10	C1 C3 C4 C7
Ser quen de analizar e comentar textos significativos do período	A1 A2 A3 A5 A10 A11 A14 A15 A16 A17 A18	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B10	C1 C3 C4 C6 C7
Producir textos escritos de distinta extensión e alcance, debidamente redactados e organizados, nos que o estudante demostre a súa capacidade de reflexión crítica e sexa quen de aplicar os coñecementos sobre literatura e cultura á análise de textos, recurrido de xeito selectivo, cando é posible (e convinte), ao emprego doutra bibliografía e a recursos accesibles a traveso de internet.	A1 A2 A3 A5 A9 A10 A11 A15 A16 A17	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B10	C1 C3 C4 C6 C7

## Contidos

Temas	Subtemas
1. Introducción.	Cuestións previas. Características xerais da Idade Media e da literatura medieval española
2. Da lírica tradicional á poesía de cancionero	Jarchas e lírica tradicional. Características A poesía cancioneril: panorama xeral. Marqués de Santillana: estudo da súa obra Jorge Manrique: estudo da súa obra
3. A épica medieval española.	A épica española e as súas características. Ciclos épicos Estudo do "Cantar de Mio Cid";
4. O Romanceiro	Os romances vellos: o problema da súa orixe. Clasificación, temas, características.
5. Do mester de clerecía ao Libro de Buen Amor	O mester de clerecía: problemas, textos e autores. Gonzalo de Berceo: estudo dos seus "Milagros"; Juan Ruiz e o "Libro de Buen amor";: principais problemas.



6. Formas dramáticas e semidramáticas no Medioevo.	Teatro e espectáculo na Idade Media. Panorama xeral. O "Auto de los Reyes Magos". Outras producións
7. A prosa na Idade Media	Panorama xeral: de Alfonso X ao século XV. Principais tipos prosísticos e evolución. Don Juan Manuel: estudo do "Libro del Conde Lucanor"; A prosa de ficción sentimental: aproximación a Diego de San Pedro e a "Cárcel de amor";

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A3 A5 A10 A11 A17 A18 B5 B7 B10 C7 C4	15	7	22
Proba mixta	A1 A2 A3 A5 A10 A11 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 C1 C3 C4 C7	3.5	12	15.5
Obradoiro	A1 A2 A3 A5 A10 A11 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 C1 C3 C4 C7	21	10	31
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A5 A9 A10 A11 A14 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 C1 C3 C4 C6 C7	0	20	20
Lecturas	A2 A5 A10 A11 A15 A16 A17 B3 B4 B5 B6 B10	5	52	57
Actividades iniciais	A5 A11 A18 B4 B5 B7 B10	0.5	0	0.5
Atención personalizada		4	0	4

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nas clases expositivas o ritmo da clase recaerá fundamentalmente na profesora, que tentará ofrecer panoramas xerais sobre as etapas da Idade Media e sobre os distintos ámbitos literarios. A exposición apoiarase sempre na lectura e análise dos textos literarios, e a intervención pertinente dos alumnos que o consideren.
Proba mixta	Proba na que se busca que o alumno responda por escrito, de xeito completo e coherente, a preguntas de certa amplitude; valorarase a súa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.) e espírito crítico. Combinará a teoría e a praxe, de maneira que o estudante aplique as nocións teóricas adquiridas á análise de cuestións referidas aos textos de lectura.
Obradoiro	Coa finalidade de aprofundar no estudo das obras, que han ser previamente lidas polos estudantes, combinaranse diversas metodoloxías e probas (exercicios de resumo, solución de problemas, prácticas guiadas, etc.).
Traballos tutelados	Traballo tutelado pola profesora da asignatura para promover a aprendizaxe autónoma (versará sobre algún aspecto relacionado co programa). Desenvolverase de acordo coas pautas que se establezan no seu momento e axustarase ás características formais marcadas.
Lecturas	As lecturas das obras literarias son o eixo sobre o que pivota esta materia, non so dos textos fundamentais que se estudan, senon tamén de artigos críticos e bibliografía complementaria.



Actividades iniciais	Exame dos coñecementos previos relacionados coa materia. Actividades para coñecer as competencias, intereses e motivacións do alumnado. Preténdese obter información relevante que permita artellar unha docencia que favoreza a aprendizaxe eficaz e significativa.
----------------------	--

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lecturas Traballos tutelados Proba mixta Obradoiro	O alumno poderá sempre, se for preciso, requirir a atención personalizada do profesor, tanto para resolver dúbidas surxidas na preparación da proba mixta como nas sesións adicadas a obradoiro ou nas lecturas, pero nunca para suplir as explicacións que non teña seguido por ausentarse inxustificadamente da aula. Os traballos tutelados requiriran, polo menos, de dúas titorías coa profesora antes da súa entrega.

### Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A5 A9 A10 A11 A14 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 C1 C3 C4 C6 C7	Na data que a profesora estableza (en razón do avance dos contidos), o estudante debe entregar un traballo escrito no que comentará con certa profundidade algún dos textos breves de lectura, sempre en relación con outros do mesmo autor e/ou xénero literario. Nunha primeira fase, deberá presentar un esquema e os obxectivos que se propón; seguindo as suxerencias, anotacións e correccións da profesora, elaborará logo formalmente o traballo, que se aterá ás pautas fixadas. Valorarase a correcta presentación e a organización dos contidos, así como que o alumno demostre a comprensión das leituras levadas a cabo (da bibliografía primaria e secundaria), a súa capacidade de reflexión crítica e os resultados ou aportacións do propio traballo.	30
Proba mixta	A1 A2 A3 A5 A10 A11 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 C1 C3 C4 C7	En cada unha das oportunidades (final de cuadrimestre e xullo), realizarase nas datas oficiais unha proba mixta de carácter teórico-práctico na que se plantexarán varias preguntas centradas na análise de diversos aspectos relacionados coas obras de lectura e nas que o estudante debe aplicar os coñecementos teóricos adquiridos ao tempo que demostra que leu os textos.	50
Obradoiro	A1 A2 A3 A5 A10 A11 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 C1 C3 C4 C7	Na aula realizaranse diferentes actividades nos obradoiros e algunha delas será obxecto de avaliación Levaranse a cabo distintas actividades na aula que serán consideradas na avaliación. Así, realizaranse exercicios, en colaboración ou individualmente, nos que os estudantes deben aplicar os coñecementos vistos nas sesións maxistras, reflexionar sobre aspectos concretos (por escrito ou oralmente), elaborar textos escritos que resuman ou desenvolvan algún tema dos tratados nas sesións expositivas ou na bibliografía... Algunhas desas actividades requiren non so da participación do estudante no obradoiro, senon dun tempo suplementario para elaborar os materiais cando deban ser entregados (tempo contemplado nas horas non presenciais).	20

### Observacións avaliación



Só se aceptarán traballos e actividades que se entreguen nas datas establecidas, en soporte de papel e seguindo as normas para a entrega de traballos escritos que se precisarán en cada caso. Non se poderá aprobar a materia sen ter unha cualificación mínima de 4 sobre 10 en cada un dos apartados; o estudante recibirá a cualificación "Non Presentado" no caso de que non se presente á proba mixta.

Na segunda oportunidade (xullo), aplicarase o mesmo sistema de avaliación; no exame, que se celebrará na data oficial fixada pola Facultade, está previsto que, ademais de entregar o traballo tutelado, complementariamente o alumno dea conta do aprendido no obradoiro. O alumno realizará a proba mixta,

Dase por suposta a asistencia ás aulas; aquel estudante que conte con dispensa de asistencia recoñecida debe poñerse en contacto coa profesora ao inicio do curso para establecer o mecanismo de seguimento da súa aprendizaxe.

A expresión do estudante nas distintas probas, exercicios e actividades levadas a cabo debe ser a que corresponde a un estudante de terceiro curso do Grao de español (non so se tomará en consideración, por tanto, a corrección ortográfica e gramatical). No caso de que a expresión dos exercicios e traballos realizados fora da aula non estexa en consonancia coa das probas e exercicios que o estudante realiza en clase baixo o control da profesora, para avaliar a expresión tomaranse como referencia os escritos que aquel elaborou sen axuda externa.

## Fontes de información

<b>Bibliografía básica</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>- MONTANER FRUTOS, Alberto (ed.) (2011). <i>Cantar de Mio Cid</i>. Madrid, Real Academia Española</li><li>- Di SETEFANO, Giuseppe (ed.) (2010). <i>Romancero</i>. Madrid, Castalia</li><li>- BELTRAN, Vicenç (2013). <i>Jorge Manrique, "Poesía"</i>. Madrid, RAE</li><li>- PÉREZ PRIEGO, Miguel Ángel (1999). <i>Marqués de Santillana, "Poesía lírica"</i>. Madrid, Castalia</li><li>- PARRILLA, Carmen (1995). <i>Diego de San Pedro, "Cárcel de amor"</i>. Barcelona, Crítica</li></ul> <p>Son estas as obras completas de lectura obligatoria, ás que se engadirá a selección de textos que facilite a profesora [lírica tradicional, mester de clerecía, "Libro de Buen Amor", prosa histórica, prosa didáctica, teatro, etc.] e artigos críticos.</p>
<b>Bibliografía complementaria</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>- CANAVAGGIO, Jean (1994). <i>Historia de la literatura española</i>. Madrid: Gredos</li><li>- DEYERMOND, Alan (1995). <i>Historia de la literatura española I. La Edad Media</i>. Barcelona: Ariel</li><li>- DÍEZ BORQUE, José María (dir.) (1980). <i>Historia de la literatura española</i>. Madrid: Taurus</li><li>- GÓMEZ REDONDO, Fernando (1998-2002). <i>Historia de la prosa medieval castellana</i>. Madrid: Cátedra</li><li>- GÓMEZ REDONDO, Fernando (2012). <i>Historia de la prosa de los Reyes Católicos: el umbral del Renacimiento</i>. Madrid: Cátedra</li><li>- LACARRA, M<sup>a</sup> Jesús y Juan Manuel CACHO BLECUA (2012). <i>Historia de la literatura española. I. Entre oralidad y escritura: la Edad Media</i>. Crítica: Barcelona</li><li>- LÓPEZ ESTRADA, Francisco (1987). <i>Introducción a la literatura medieval española</i>. Madrid: Gredos</li><li>- MENÉNDEZ PELÁEZ, Jesús (1993). <i>Historia de la literatura española. Edad Media</i>. León: Everest</li><li>- MEREGALLI, Franco (coord.) (1990). <i>Historia de la literatura española. 1. Desde los orígenes al siglo XVII</i>. Madrid: Cátedra</li><li>- PEDRAZA JIMÉNEZ, Felipe B. y Milagros RODRÍGUEZ CÁCERES (1981). <i>Manual de literatura española. Edad Media</i>. Pamplona: Cénlit</li><li>- RICO, Francisco (coord) (1991). <i>Historia y crítica de la literatura española. Edad Media. Primer suplemento</i>. Barcelona: Crítica</li><li>- RICO, Francisco (coord) (1981). <i>Historia y crítica de la literatura española</i>. Barcelona: Crítica</li><li>- RODRÍGUEZ CACHO, Lina (2009). <i>Manual de Historia de la literatura española. 1. Siglos XIII al XVII</i>. Madrid: Castalia</li></ul> <p>Ofrécese aquí só a referencia de distintas historias da literatura; para cada tema se entregará un guión e unha bibliografía.</p>



Recomendacións
<b>Materias que se recomenda ter cursado previamente</b>
Introdución aos Estudos Literarios/613G01005 Literatura Española/613G01011
<b>Materias que se recomenda cursar simultaneamente</b>
<b>Materias que continúan o temario</b>
<b>Observacións</b>

(\*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías